

Čí sú hody ...

Známa hláška, která nás každý rok na podzim láká na bohatý program hodové chasy v Pašovicích, Prakšicích a dalších obcích za kopcem směrem k Uherskému Hradišti, Částkovem počínaje.

Co je to za tradici? Kdy začala, proč se vlastně vůbec hody slaví a kdy jsou v Dobrkovicích – ptá se někdo z našich nových sousedů...

Kde se vzaly hody?

Tvrdá každodenní práce našich předků byla odměněna uvolněním a zábavou ve chvílích svátečních. Celý rok je tak protkán významnými dny, k nimž se pojí zvyky, z nichž mnohé mají své kořeny ještě v době předkřesťanské. Tradiční zvyky rozlišujeme na rodinné a výroční. Do rodinného cyklu řadíme svatbu, křtiny a pohřeb.

Výroční zvyky se odvíjejí v souladu s církevním kalendářem od Nového roku přes Tři krále, masopust, ostatky neboli fašank, Velikonoce, Boží tělo, hody, obchůzky Mikuláše až po zvyky vánoční. Mnohé z těchto zvyků jsou příležitostí pro pořádání tanečních zábav. Největším výročním svátkem jsou hody, které trvaly tři dny – od neděle do úterý. Na Moravě hody, v Čechách posvícení, ve Slezsku krmáš. Hody jako symbol hodování, hojnosti jídla, pití a zábavy. Posvícení nebo posvěcení zase jako symbol křesťanství, oslavující patrona - světce, jemuž byl místní chrám zasvěcen.

Podle legendy slavil první posvícení Šalamoun, když světil svůj chrám v Jeruzalémě. Každoročně pak pořádal hostinu pro své přátele na počest vysvěcení chrámu. A tak je tomu vlastně dodnes. Stejně jako u dalších zvyků, které mají své kořeny v dobách předkřesťanských, došlo k nenásilnému napojení na liturgický kalendář a křesťanskou tradici. Hody se tak slaví každoročně v neděli před nebo po svátku světce, jemuž byl zasvěcen místní kostel. Zároveň si ale uchovávají zvyky z dob pohanských, spojené s rituály obětování zvířat (vodění berana), jako poděkování bohům za dobrou úrodu.

Nejstarší zmínku v českém prostředí přináší přemyslovské legendy, v nichž se líčí, jak Boleslav pozval svého bratra, knížete Václava, na posvěcení chrámu. Odtud pochází i český název pro tuto výroční slavnost - "posvícení". Na Moravě je běžný termín "hody", který naznačuje, že jde o svátek, při kterém se konzumuje velké množství jídla a pití, zkrátka hoduje se.

A co jsou císařské hody?

Několikadenní bujaré hodování, dnes tam a zítra zase jinde, bylo příležitostí k návštěvám příbuzných a známých v okolních obcích. Často se lidé veselili několik dní a pracovní morálka v zemi tím trpěla. Císař Josef II. se proto snažil sjednotit termín konání hodů v celé zemi a roku 1787 vydal nařízení stanovující termín hodů na třetí říjnovou neděli, po svátku svatého Havla. Poslušní poddaní přijali s nadšením tyto tzv. císařské (nebo taky Havelské) hody a bujaře je slavili, spolu s nimi však nezapomínali oslavit také tradiční hody spojené s původním termínem. Postupem času se většina obcí vrátila k termínu původnímu.

Hody s právem

Hlavním atributem je hodové právo (v některých lokalitách nazývané fedro), které je symbolem stárka. Symbol se vyvinul z hole, která symbolizovala moc a autoritu – tvar hole mělo i rychtářské právo. To sloužilo jako znak právní moci, hodnosti a stavu. Znakem moci a práva rychtáře byl také meč, proto ke starým hodovým insigniím patří hůl a meč nebo šavle. Od konce 19. století přestalo mít právo podobu hůlky či meče, bylo udělováno v písemné podobě. Proto bylo zapotřebí schránky, která sloužila jako ochrana před poškozením listiny. Původní hůl se tak začala přizdobovat látkami, stužkami, myrtou či rozmarýnem, aby plnila funkci schránky.

Každá vesnice má své vlastní nezaměnitelné právo. Práva se dělí na větší a menší právo pro staršího a mladšího stárka. Na všech právech by neměla chybět zeleň jako symbol vegetační síly, regenerace, růstu, mladosti či svěžesti. Ostatní atributy byly odvozeny od znaků pravomoci obecní samosprávy. V dalších regionech, například na Kyjovsku, má obdobný význam hodový věnec, na Podluží a hanáckém Slovácku je tradicí stavět na návsi ozdobený strom máj, v některých regionech se tancuje také obřadní tanec zavádka (hanácké Slovácko), jímž byly v minulosti slavnostně zahajovány hody.

Hody v Dobrkovicích

Tradiční barevných průvodů krojované chasy u nás nemáme, ale hody ano. Slaví se třetí neděle v říjnu jako hody císařské. Na rozdíl od bohatého společenského programu obcí na nedalekém Slovácku jsou u nás hody o setkávání se v soukromí rodiny, ale určitě u stejně bohatého stolu.

„Navařilo se a napeklo a potom se sešla v neděli celá rodina a hodovalo se. Některý rok byla v neděli zábava a v úterý hrávala harmonika v hospodě,“ vzpomíná na hody svého mládí naše nejstarší občanka paní Ludmila Šůstková.

Slavnější a větší hody bývaly v srpnu na Maršově na svátek sv. Bartoloměje, kam naši předkové pravidelně chodili nejen hodovat k příbuzným, ale i na vyhlášené „výlety“, jak se říkalo tanečním zábavám.

Další slavností pro nás je Václavská pouť připadající na poslední neděle v září, která se váže k patronu kostela ve Velkém Ořechově a slaví ji všechny obce farnosti.

Od roku 1997 si při poutní mši svaté připomínáme výročí vysvěcení naší kaple Panny Marie Pomocnice křesťanů třetí neděle v květnu.